MIŠLJENJA

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

577. PLENARNO ZASJEDANJE EUROPSKOG GOSPODARSKOG I SOCIJALNOG ODBORA, 22.3.2023.–23.3.2023.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Akcijski plan za mlade u okviru vanjskog djelovanja EU-a 2022. – 2027.”

(samoinicijativno mišljenje)

(2023/C 184/02)

Izvjestitelj: **Michael McLOUGHLIN**

Suizvjestiteljica: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Odluka Plenarne skupštine:	22.9.2022.
Pravna osnova:	pravilo 52. stavak 2. Poslovnika
	(samoinicijativno mišljenje)
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za vanjske odnose
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	6.3.2023.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	22.3.2023.
Plenarno zasjedanje br.:	577
Rezultat glasanja	
(za/protiv/suzdržani):	157/0/1

1. **Zaključci i preporuke**

1.1. Iako pozdravlja Akcijski plan za mlade u okviru vanjskog djelovanja EU-a, Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) naglašava da bi njegovo uvođenje i provedba mogli biti izazovni, što će zahtijevati praćenje i nadzor. EGSO izražava želju da aktivno sudjeluje u provedbi Akcijskog plana za mlade.

1.2. EGSO smatra da su stručnost i iskustvo organizacija mladih u EU-u i diljem svijeta odličan resurs u provedbi tog plana, i za Europsku komisiju i za delegacije EU-a. Također smatra da bi cjelokupnom osoblju EU-a koje radi s mladima trebalo osigurati osnovne kompetencije u vezi s pitanjima kao što su prostori prilagođeni mladima, savjetodavne vještine i metode rada s mladima.

1.3. EGSO bi želio da se tijekom provedbe kontinuirano posvećuje pozornost najmarginaliziranijim mladim ljudima, među ostalim mladima s invaliditetom, i da sav rad u području vodstva bude popraćen jednakom usmjerenošću na potporu mladima na terenu, u lokalnim zajednicama. Postupke vodstva i sudjelovanja trebalo bi osmisliti tako da se osigura angažman na terenu i pristup odozdo prema gore kako bismo dobili lidere koji imaju temelje u svakodnevnom životu.

1.4. EGSO naglašava da su prikupljanje i praćenje podataka ključan izazov za provedbu Akcijskog plana za mlade te da bi trebalo uspostaviti redovito izvješćivanje Europske komisije, Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD), relevantnih financiranih agencija i organizacija civilnog društva, u skladu s mapiranjem i analizom nedostataka u međunarodnim podacima o mladima koje je nedavno provela Europska komisija. ([1])

1.5. EGSO pozdravlja i potiče uspostavljanje poveznica s radom Ujedinjenih naroda i njegovih agencija u tom području, osobito u pogledu Programa za mlade, mir i sigurnost, te svih sinergija s Odborom UN-a za prava djeteta.

1.6. EGSO smatra da glavne politike EU-a za mlade, kao što su Erasmus+ i Garancija za mlade, mogu biti korisne za rad u područjima angažmana mladih i politika za mlade. Pri primjeni takvih struktura pozornost bi trebalo posvetiti neovisnosti postupaka podnošenja zahtjeva i pitanjima kao što su vize i jezici.

1.7. EGSO preporučuje Vijeću EU-a da potakne države članice EU-a da izrade vlastite planove usmjerene na slična pitanja kao i Akcijski plan za mlade te da djeluju u partnerstvu s civilnim društvom, osobito s organizacijama mladih. Osim toga, trebalo bi nadograđivati i jačati postojeće veze i partnerstva civilnog društva između država članica EU-a i ciljnih zemalja, osobito među organizacijama mladih.

1.8. EGSO preporučuje i poticanje ciljnih zemalja na uspostavu vlastitih konkretnih namjenskih politika za mlade i nacionalnih vijeća mladih ili ekvivalentnih struktura te da im se za to osiguraju alati. Isto tako, Komisija bi se pri pružanju potpore ciljnim zemljama trebala voditi načelima ljudskih prava.

1.9. EGSO smatra da bi trebalo povezati Akcijski plan za mlade i Europsku godinu vještina kako bi se osiguralo da to bude prioritet u partnerskim zemljama.

1.10. EGSO smatra da bi aktivnosti usmjerene na obrazovanje trebale biti usredotočene na ravnopravnost, osobito zaštitu djevojčica, te da bi se uz pomoć strategija trebalo angažirati one do kojih je najteže doprijeti. Sve mogućnosti stipendiranja trebale bi biti otvorene, transparentne i imati promišljene metode za poticanje onih do kojih je najteže doprijeti.

1.11. EGSO čvrsto vjeruje da bi trebalo poticati građanski angažman sa svim organizacijama civilnog društva, kao što su skupine mladih, sindikati i skupine mladih poduzetnika.

1.12. EGSO smatra da bi trebalo ispitati učinak trgovinske politike EU-a na mlade i njezinu povezanost s mladima, osobito u okviru poglavljâ o trgovini i održivosti te sporazumâ o gospodarskom partnerstvu.

1.13. EGSO preporučuje da se za rad s mladima u okviru vanjskog djelovanja razviju posebne usluge u zajednici u području mentalnog zdravlja namijenjene mladima, kao i ciljevi u pogledu kvantitativnih rezultata i kvalitativnih poboljšanja mentalnog zdravlja, u skladu sa studijom Europske komisije.

1.14. EGSO smatra da bi borba protiv dječjeg rada trebala biti važan dio Akcijskog plana za mlade kako bi u 21. stoljeću dječji rad napokon prestao postojati.

2. **Osnovne informacije: relevantne aktivnosti EGSO-a**

2.1. U listopadu 2018. EGSO je usvojio mišljenje „Sljedeća strategija EU-a za mlade” ([2]) u kojem se ističe potreba za međusektorskim pristupom mladima i potreba da se više pozornosti posveti pitanjima zapošljavanja, mentalnog zdravlja, ravnopravnosti i obrazovanja, kao i važnost politika vanjskog djelovanja EU-a u tom pogledu.

([1]) Kalantaryan, S., McMahon, S. i Ueffing, P., *Youth in external action* (Mladi u okviru vanjskog djelovanja), JRC130554, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2022.

([2]) SL C 62, 15.2.2019., str. 142.

2.2. EGSO je u rujnu 2020. usvojio mišljenje „Ususret strukturiranom angažmanu mladih u području klime i održivosti u postupku donošenja odluka EU-a” ([3]). Pozvao je i na uspostavljanje okruglih stolova mladih o klimi i održivosti, uključivanje jednog izaslanika mladih u službeno izaslanstvo EU-a na sastancima Konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama te na uključivanje stavova mladih u mišljenja EGSO-a o klimi i održivosti.

2.3. U mišljenju „Politika za mlade na zapadnom Balkanu kao dio inovacijskog programa za zapadni Balkan” ([4]) usvojenom u srpnju 2022. EGSO je pozvao vlade zemalja zapadnog Balkana da slijede ključne dokumente politike EU-a za mlade i da nastave ulagati u politike za mlade koje se temelje na dokazima i kojima se nastoje prevladati razvojni izazovi povezani s mladima, osiguravajući pritom dostatna i transparentna proračunska sredstva.

2.4. EGSO je u jedinstvenom položaju da olakša suradnju s mrežama mladih. Uspostavio je koordinacijsku skupinu za Europsku godinu mladih čiji je mandat jačanje suradnje s organizacijama mladih i mladim ljudima tijekom i nakon Europske godine mladih te suradnja s drugim institucijama EU-a i organizacijama civilnog društva kako bi se osigurala bolja međusektorska integracija mladih u njihove svakodnevne aktivnosti. EGSO je u rujnu 2022. usvojio mišljenje „Ocjena učinka EU-a iz perspektive mladih” ([5]) i zatražio strukturiranije, smislenije i usmjerenije sudjelovanje mladih.

3. **Opće napomene o Akcijskom planu za mlade**

3.1. EGSO sa zadovoljstvom pozdravlja zajedničku komunikaciju „Akcijski plan za mlade u okviru vanjskog djelovanja EU-a za razdoblje 2022. – 2027.”, koja je važan korak u području vanjskog djelovanja i politike za mlade i u kojoj se napokon prepoznaje potencijalna sinergija između tih dvaju područja. Nadalje, u kontekstu Europske godine mladih takav razvoj ukazuje i na to da mladi i životi mladih prožimaju sva područja politike pa stavovi te skupine moraju biti uključeni u sva područja, a ne samo ona „tradicionalno” povezana s mladima.

3.2. Rat u Ukrajini i dalje ima teške posljedice za civile, osobito djecu, adolescente i mlade. Akcijski plan za mlade u Ukrajini, kao i u drugim područjima svijeta pogođenima sukobima, trebao bi biti usmjeren na povećanje otpornosti mladih, podupiranje njihova građanskog angažmana i osnaživanje mladih da budu donositelji promjena u svojim zajednicama, posebno u pogledu oporavka nakon sukoba.

3.3. Komunikacija je također primjerena u kontekstu svijeta nakon pandemije bolesti COVID-19 i u njoj se prepoznaje da su mladi i njihovo obrazovanje i sloboda kretanja najviše pogođeni tom krizom. Učinak bolesti COVID-19 na mlade, koji je prepoznat u Europi, nije dobio puno pozornosti u ostatku svijeta, osobito u zemljama u razvoju i nestabilnim državama.

3.4. U osnovi podržavamo ideju da se sve unutarnje politike povezane s mladima trebaju moći prenijeti u naše vanjske odnose, pri čemu bi se trebali uzeti u obzir posebni lokalni/regionalni konteksti u kojima se odvija vanjsko djelovanje. Stoga bismo podržali prijedlog da se ocjena učinka EU-a iz perspektive mladih preporuči i akterima koji provode Akcijski plan za mlade.

3.5. EGSO pozdravlja i činjenicu da se Akcijski plan za mlade oslanja na europski stup socijalnih prava i Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju, u kojima se naglašava potreba za ravnopravnim, potpunim i smislenim sudjelovanjem mladih u javnom i političkom životu. Iako su mladi predvodnici promjena, i dalje su prečesto nedovoljno zastupljeni, što je u suprotnosti s njihovim temeljnim pravima. EGSO cijeni visoku razinu ambicije iz Akcijskog plana za mlade i njegovu jasnu usmjerenost na djelovanje. Cijeni i činjenicu da je u njemu prepoznata međugeneracijska dimenzija današnjih globalnih izazova.

3.6. Komunikacija objedinjuje rad na svim važnim politikama povezanima s mladima u različitim područjima. U njezinoj će provedbi biti važan sveobuhvatan nadzor, posebno s obzirom na različite agencije za provedbu i raznolikost uključenih politika. U taj bi postupak trebalo uključiti i osobe odgovorne za mlade i obrazovanje, organizacije mladih i same mlade ljude, kao i agencije za pomoć i druga nacionalna tijela država članica EU-a, financirane agencije i organizacije civilnog društva. Slično tome, pri provedbi će se morati uzeti u obzir razni uključeni financijski izvori, akteri i pokazatelji. To će općenito biti izazovno, ali će se djelotvoran sustav nadzora isplatiti i mogao bi postati model za zajedničku provedbu politika.

([3]) SL C 429, 11.12.2020., str. 44.
([4]) SL C 443, 22.11.2022., str. 44.
([5]) SL C 486, 21.12.2022., str. 46.

3.7. Potrebno je poboljšati prikupljanje podataka o mladima u gotovo svim područjima vanjskog djelovanja. Uvođenje Akcijskog plana za mlade mora biti usmjereno na to izazovno područje, koje je prepoznato u okviru mapiranja i analize nedostataka međunarodnih podataka o mladima koje je nedavno provela Europska komisija. Možda će biti teško raščlaniti rezultate i ishode te razlikovati točan doprinos određenog programa ili inicijative u nekom ishodu. Stoga je za sve intervencije u vezi s mladima potrebna longitudinalna analiza.

3.8. EU i sve njegove institucije trebali bi surađivati s Ujedinjenom Kraljevinom kako mladi i organizacije mladih u toj zemlji ne bi izgubili duh suradnje i međukulturnog učenja te iskustvo stečeno u okviru programa Erasmus+ i svih drugih oblika suradnje. Trebalo bi istražiti sve prilike za optimizaciju potencijala za ponovnu izgradnju odnosa s organizacijama civilnog društva u Ujedinjenoj Kraljevini te osmisliti i poticati nove odnose. ([6])

Vodstvo i sudjelovanje

3.9. Akcijski plan za mlade prilično je usmjeren na vodstvo i sudjelovanje. To je dobrodošlo i u velikoj mjeri u skladu s najboljim praksama u radu s mladima. Međutim, EGSO smatra da će za daljnje uvođenje takvog pristupa u vanjsko djelovanje EU-a biti potreban vrlo temeljit i promišljen pristup. Unatoč snažnim naporima, čak i u EU-u i njegovim državama članicama trebamo još puno raditi na participativnim praksama. Vodstvo mladih općenito proizlazi iz dobrog rada na terenu u poticajnom okruženju. Time se pak otvara put mladima koji izražavaju svoje mišljenje, ali na temelju poveznica sa svojim vršnjacima i iskustva s lokalnim pitanjima kao što su okoliš, promet, obrazovanje, mentalno zdravlje, socijalna pomoć i mnoga druga. Taj rad često olakšavaju organizacije civilnog društva. Nadamo se da će tematski programi o civilnom društvu, ljudskim pravima i demokraciji biti usmjereni na takve potrebe.

3.10. Za dobru praksu u tom području potreban je niz povezanih čimbenika. Programom Erasmus+ i dalje se nastoji dati prednost mladima s manje mogućnosti, čime se zapravo prepoznaje da u okviru vodećeg programa u tom području treba još puno rada. Kad je riječ o međuljudskim kontaktima i mobilnosti, administrativni aspekti kao što su vize imaju odlučujuću ulogu u osiguravanju neometanog iskustva za sudionike i u tom području postoji potreba za zajedničkim pristupom. Kad je riječ o zemljama u razvoju, nestabilnim državama ili čak totalitarnim zemljama, ti su izazovi zasigurno još veći. Naposljetku, cjelokupni predviđeni rad u području vodstva i sudjelovanja mora se temeljiti na iskustvu na terenu i u zajednici.

3.11. Moramo paziti da ne obrnemo postupak i da na prvom mjestu ne bude rad s „liderima” bez konkretne dinamike na terenu. Takvo vodstvo ne mogu stvoriti ulagatelji i međunarodne nevladine organizacije, već je potrebno osigurati kvalitetne veze u široj zajednici. Stoga su nam potrebni transparentan odabir, otvorene i uključive metode i zaštitne mjere protiv uplitanja država i drugih aktera, osobito u nestabilnim državama. Ključne su vještine povezane s angažmanom, sudjelovanjem i vodstvom te se našim pristupom mora izgraditi infrastruktura da se one realiziraju. Dugoročnoj potpori organizacijama mladih i civilnom društvu mora se dati prednost u odnosu na kratkoročne pristupe na projektnoj osnovi. Za rad s mladim liderima potrebne su i strategije kojima se uzima u obzir činjenica da je riječ o skupini koja se stalno mijenja, raste i razvija se te će te mlade osobe u nekoj fazi trebati ili htjeti ići dalje.

3.12. Trebalo bi pružiti konkretnu potporu organizacijama na terenu koje su aktivne na licu mjesta kako bi se one mogle razvijati i postati relevantni akteri u svojim lokalnim zajednicama. Nadamo se da će se to riješiti radom Savjetodavnog odbora mladih za međunarodna partnerstva u tom području i platformom za dijalog s organizacijama mladih u okviru Foruma za razvojnu politiku. Osim toga, potpora sindikatima i sindikalnim organizacijama mladih može pomoći u poticanju i podupiranju mladih da demokratski sudjeluju u odlukama na radnom mjestu. Nacionalna vijeća mladih mogu pružiti dobru infrastrukturu za odlučivanje o tome s kim će se surađivati u partnerskim zemljama, pod uvjetom da su ona neovisna, a to mogu i inicijative kao što je globalna inicijativa za mobilizaciju mladih u organizaciji šest velikih svjetskih organizacija mladih ([7]).

([6]) Informativno izvješće EGSO-a „Provedba Sporazuma o povlačenju između EU-a i Ujedinjene Kraljevine, uključujući Protokol o Irskoj i Sjevernoj Irskoj”.

([7]) https://globalyouthmobilization.org/.

Načini provedbe

3.13. Akcijski plan za mlade sadrži znatna i dobrodošla upućivanja na program Erasmus+. U tom se pogledu u komunikaciji izbjegava „otkrivanje tople vode”. Strukture i postupci tog programa mogu se i trebali bi se, prema potrebi, upotrebljavati u našim vanjskim odnosima. U provedbi može biti korisno raščlaniti poddijelove programa kao što su mladi, škole, strukovno obrazovanje i osposobljavanje te visoko obrazovanje. Trebalo bi ukloniti prepreke, kao što su vize, nedostatak financijskih sredstava i jezične barijere, a provedba bi trebala biti usmjerena na uzajamno učenje, razvoj vještina i iskustvo. Ako će biti uključene nacionalne agencije, trebalo bi ih pažljivo provjeriti kako bi se osiguralo poštovanje odgovarajućih aktera civilnog društva i njihove neovisnosti.

3.14. Početnim strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem olakšava se zapošljivost mladih u budućnosti i njihovo sudjelovanje u cjeloživotnom učenju. Politikama i dobrim praksama u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja podupiru se socijalna uključenost i integracija na tržište rada mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET).

3.15. Komunikacijom se stvaraju korisne poveznice između vanjskog djelovanja EU-a i prava djeteta, o kojima je EU nedavno izradio strategiju. Za provedbu Akcijskog plana za mlade bila bi korisna i bolja povezanost s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. (UNCRC), na primjer primjenom izvješća država Ženevskog odbora. Mnogi mladi imaju manje od 18 godina i načela Konvencije UN-a o pravima djeteta mogu poslužiti kao smjernice, ali rad EU-a za mlade traje i nakon te dobi. Ne bismo uvijek trebali uzimati 18 godina kao granicu.

3.16. Potrebno je primijeniti pristup Tima Europa za provedbu Akcijskog plana za mlade na nacionalnoj, regionalnoj i multilateralnoj razini. EU bi se stoga trebao prilagoditi posebnim potrebama i okolnostima u različitim regijama. EGSO smatra da bi bilo korisno da partnerstva doprinesu popunjavanju nedostataka u znanju i podacima o mladima, osobito u prioritetnim područjima razvoja digitalnih vještina, klimatskih promjena i zelenog plana. EGSO u narednim mjesecima želi saznati kako će se provoditi višestruke mjere i spreman je dati svoj doprinos.

3.17. Nadali smo se većoj razini sudjelovanja tijekom postupka savjetovanja o Akcijskom planu za mlade i većoj reprezentativnosti odgovora. To ukazuje na potrebu da se mladima pruže sve relevantne informacije o važnim temama kako bi mogli donositi utemeljene odluke te pouzdano i konkretno doprinositi postupku oblikovanja politika. U tom smislu oznaka kvalitete Europske agencije za informiranje i savjetovanje mladih (ERYICA) može biti vrlo informativna.

4. **Posebne napomene o dijelovima Akcijskog plana za mlade**

4.1. Odredbe Akcijskog plana za mlade obuhvaćaju brojne tekuće aktivnosti, a izazovi u provedbi bit će golemi, posebno nakon pandemije bolesti COVID-19. Pristup obrazovanju i rodna ravnopravnost od ključne su važnosti i u tom je području ostvaren napredak.

Obrazovanje

4.2. Za provedbu Akcijskog plana za mlade potrebna je snažna povezanost s Europskom godinom vještina. EGSO ističe koliko je važno da se u obzir uzmu potrebe za razvojem vještina, posebice u području ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, kao i u području kružnog gospodarstva, mentalnog i fizičkog zdravlja, spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, među ostalim pri prekvalifikaciji i usavršavanju mladih. ([8]) Uloga socijalnog i građanskog dijaloga ključna je i potrebno ju je ojačati.

4.3. Ponovno ističemo da će u obrazovanju sudjelovati brojni dionici, pa su potrebni jasni ciljevi i mjerenja. Neophodno je ulagati stalne napore u pogledu onih do kojih je najteže doprijeti, osobito u najsiromašnijim i najnestabilnijim državama. Dobrodošla je obveza da se u tu svrhu namijeni 10 % iz Instrumenta Europske komisije za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) te proračuna za humanitarnu pomoć, no željeli bismo vidjeti na što su se obvezale druge agencije i države. Dugoročna rješenja u obrazovanju moraju ponuditi vlade u ciljnim zemljama, a lokalne organizacije civilnog društva trebale bi imati važnu ulogu. Međunarodna zajednica dugoročno ne može biti glavni akter. Nadamo se da će se na sastanku na vrhu o preobrazbi obrazovanja ostvariti napredak u tom pogledu.

([8]) SL C 100, 16.3.2023., str. 38.

4.4. Odredbe o stipendijama i zakladama dobrodošle su, ali moramo obratiti pozornost na pitanja povezana s odabirom i osigurati sudjelovanje organizacija civilnog društva. Pri uspostavi tih mogućnosti važno je definirati transparentne, pravedne i uključive postupke za odabir sudionika u akademskim programima, pri čemu prednost treba dati pristupu pojedinaca s manje mogućnosti.

4.5. Maksimalno iskorištavanje vrijednosti ljudskog kapitala ključno je za povećanje konkurentnosti i rješavanje problema nezaposlenosti, uz poštovanje održivog razvoja. Za to je potrebna radna snaga koja ima određen raspon transverzalnih vještina i kapacitete za prilagodbu. Politika obrazovanja i osposobljavanja mora se razvijati i provoditi u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima te mora biti više usmjerena na kompetencije nego na kvalifikacije. Time će se doprinijeti smanjenju neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina.

Organizacije mladih

4.6. U komunikaciji se spominje nekoliko foruma i tijela za uključivanje mladih. Platforma u okviru Foruma za razvojnu politiku jest dobrodošla, pod uvjetom da se njome osigurava povezanost s organizacijama mladih na terenu koje su neovisne, samoorganizirane te ih, u najboljem slučaju, vode mladi.

4.7. Dobrodošlo je spominjanje uključivanja organizacija mladih i upućivanje na njega. Za provedbu Akcijskog plana za mlade korisno bi bilo sudjelovanje u različitim modelima prakse rada s mladima koji su prisutni u EU-u. Ta praksa može biti jednako važna kao i glasovi mladih jer se njome grade kapaciteti među svim mladima na lokalnoj razini, što pak dovodi do stvaranja vodstva mladih utemeljenog na lokalnom iskustvu. U okviru partnerstva EU-a i Vijeća Europe te volonterskog sektora mladih dostupni su brojni dokazi i modeli.

4.8. Organizacije mladih mogu biti golem resurs u realizaciji plana. Trebalo bi poticati države članice EU-a da u okviru nacionalnih akcijskih planova u to područje uključe svoj sektor mladih. Trebali bismo dati prednost dobrim modelima i radu organizacija mladih EU-a u području razvoja, sukoba i ljudskih prava, a ne, na primjer, američkim modelima „razvoja mladih" koji se često primjenjuju kao „gotova rješenja" u zemljama u razvoju i drugim regijama te često nisu utemeljeni na istim vrijednostima. To bi bilo u skladu s obvezom uspostave prilagođenih rješenja za određene regije.

4.9. Obveze u području obrazovanja trebalo bi uvesti i u informalne i neformalne sustave u zajednicama, organizacijama civilnog društva i organizacijama za rad s mladima. Definicije Unesco-a i Vijeća Europe te rad u okviru poglavlja o mladima programa Erasmus+ dobre su smjernice u tom smislu. Moramo prepoznati goleme koristi koje svi akteri imaju od cjeloživotnog učenja i učenja u svim područjima života izvan školskog okruženja.

4.10. Politički dijalog jest važan i ciljevi Akcijskog plana za mlade jesu ambiciozni, ali ne bismo smjeli zanemariti politike za mlade u svakoj zemlji i odgovornosti vlada, kao i potrebu za istinskim volonterskim sektorom i civilnim društvom. Uvođenjem Akcijskog plana za mlade također treba podupirati razvoj politike rada s mladima, razvoj nacionalnih vijeća mladih i sličnih tijela te pristupe kao što su ocjena učinka EU-a iz perspektive mladih i drugi.

4.11. Kao što je vidljivo iz rada šest velikih svjetskih organizacija mladih, organizacije mladih već su povezane diljem svijeta, a provedba plana trebala bi ih uključiti, nadovezati se na već postojeći rad i biti model za dodatne inicijative. Trebali bismo biti oprezni i u pogledu pretjeranog ograničavanja sudjelovanja. Nije jasno jesu li u odabiru pitanja za Fond za osnaživanje mladih primjenjivani participativni postupci. Mladi ljudi možda neće uvijek odabrati pitanja koja drugi smatraju važnima, osobito u zemljama u razvoju ili u nestabilnim državama u kojima bi praktičnija pitanja mogla biti važnija.

4.12. Odredbe o izgradnji kapaciteta za organizacije mladih vrlo su poželjne i trebale bi biti popraćene djelotvornom potporom poticanju pokreta na terenu u partnerskim zemljama diljem svijeta u kojima delegacije EU-a mogu imati ključnu ulogu. Tu bi, prema potrebi, trebalo ponuditi partnerstva s organizacijama EU-a, a rad se mora pratiti. Važno je olakšati stvaranje i jačanje mreža s organizacijama iz EU-a i izvan njega.

Djelotvorna provedba

4.13. U navedeni su rad uključeni brojni akteri, politike i linije financiranja, kao što su delegacije EU-a, razne glavne uprave Komisije, ESVD, Vijeće EU-a i države članice te razni proračuni za pomoć. Uvođenjem Akcijskog plana za mlade trebaju se osigurati jasnoća i odgovarajuća međusektorska suradnja kako bi se naposljetku osigurala snažna usmjerenost na ciljnu skupinu, uz osiguravanje dostatnog proračuna.

4.14. Koncepti izrade kontakata mogu se temeljiti na postojećem radu i mogu se razmotriti inicijative povezivanja te druge inicijative iz programa Erasmus+ (mladi). Nadalje, projekti programa Erasmus+ za sudjelovanje mladih (bez transnacionalne dimenzije) mogli bi biti dobri modeli za projekte za mlade u ciljnim zemljama.

4.15. Mladi su budući lideri i donositelji promjena te su ključni partneri za uspjeh Programa održivog razvoja do 2030., Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama i digitalne tranzicije. Akcijskim planom za mlade trebalo bi osigurati da se vanjskim djelovanjem EU-a mlade osnažuje na političkoj, društvenoj i gospodarskoj razini. EGSO je spreman preuzeti svoju ulogu u provedbi preporuka Konferencije o budućnosti Europe u vezi s jačanjem institucijske uloge Odbora kako bi ga se osnažilo kao koordinatora i jamca aktivnosti u području participativne demokracije, kao što su strukturirani dijalog s organizacijama civilnog društva i panelima građana.

4.16. Upućivanja na prijelaz u odraslu dob u Akcijskom planu za mlade snažna su, vrlo dobrodošla i u skladu s vrijednostima rada s mladima u EU-u. Za mlade bi u tom kontekstu bilo važno da nauče svoja prava i obaveze koje imaju kao građani, budu financijski pismeni, uče strane jezike, steknu znanja o održivosti našeg planeta i poduzetništvu. Slično tome, EGSO pozdravlja povezanost s Programom UN-a za mlade, mir i sigurnost i poziv na širu suradnju s UN-om. U provedbi Akcijskog plana za mlade moramo biti svjesni da su mladi općenito vrlo udaljeni od postupka donošenja odluka u mnogim područjima.

4.17. Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 2250 (2015.) o mladima, miru i sigurnosti ključno je sredstvo za suradnju s mladima diljem svijeta. U njoj je utvrđeno pet ključnih stupova djelovanja: sudjelovanje, zaštita, prevencija, partnerstva te povlačenje i reintegracija. Tom se važnom rezolucijom pozivaju stranke potpisnice da mladima daju veći glas u donošenju odluka na lokalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini te da razmotre uspostavu mehanizama kojima bi se mladima omogućilo da smisleno sudjeluju u mirovnim procesima. Trebalo bi pružiti potporu onima koji žele provesti taj program na lokalnoj i nacionalnoj razini. Povezivanjem i koordinacijom s Fondom za osnaživanje mladih stvorile bi se brojne sinergije u tom području.

Rod

4.18. EGSO smatra da je iskorištavanje potencijala mladih i podupiranje rodne ravnopravnosti ključno za održivi razvoj. Cilj je vanjskog djelovanja EU-a osnažiti mlade na političkoj, društvenoj i gospodarskoj razini te im pomoći da se uključe u donošenje odluka i oblikovanje politika na smislen i uključiv način. EGSO smatra da je osnaživanje djevojčica i mladih žena ključno za osiguravanje održivog razvoja i cijeni činjenicu da se u Akcijskom planu za mlade upućuje na osiguravanje rodne ravnopravnosti i okončanje diskriminacije. EGSO ističe da bi Akcijski plan za mlade trebalo pretvoriti u konkretne, strateške i dugoročne mjere koje će jednako koristiti mladim muškarcima i ženama. To uključuje razvoj strategija kojima bi se promicala rodno osviještena politika u svim područjima vanjskog djelovanja.

4.19. Važno je povećati broj mladih, osobito mladih žena, koji imaju sposobnosti u području STEM-a (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika) i digitalne vještine te u ranoj fazi zainteresirati djevojčice za područja STEM-a, pružati potporu poduzetnicama i ženskim uzorima u tim sektorima te ulagati u programe kojima se u srednjoj školi potiče zainteresiranost djevojaka za područja STEM-a.

Mentalno zdravlje

4.20. Upućivanje na mentalno zdravlje u komunikaciji dobrodošlo je i nadamo se da će to pitanje imati istaknuto mjesto u provedbi Akcijskog plana za mlade. Budući da su zdravstveni sustavi diljem svijeta u lošem stanju, u tom su području potrebna poboljšanja prilagođena mladima.

Osobe s invaliditetom

4.21. Osim toga, EGSO smatra da je jednako važno da se u komunikaciji upućuje na mlade s invaliditetom i da bi oni ujedno trebali imati istaknutu ulogu pri provedbi Akcijskog plana za mlade. Pri promicanju osnaživanja i demokratskog sudjelovanja mladih često se zaboravlja na mlade s invaliditetom. Oni bi trebali biti uključeni u provedbu Akcijskog plana za mlade.

Gospodarske prilike

4.22. Za buduće gospodarske prilike mladih ključne će biti odgovarajuće vještine. Bit će potrebna potpora poduzetnicima i *start-up* poduzećima, uključujući financiranje i kreditiranje, s obzirom na to da će postojati brojne prilike, među ostalim u digitalnom području, posebno u zemljama u razvoju.

4.23. Kad je riječ o gospodarskim prilikama, model Garancije EU-a za mlade dobar je primjer koji bi se uz odgovarajuće prilagodbe mogao primjenjivati za pružanje prilika mladima koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET). Obrazovanje o radnim i socijalnim pravima bit će potrebno za realizaciju programa za dostojanstven rad.

4.24. U okviru Akcijskog plana za mlade potrebno je razmotriti pitanja poput trgovine, na primjer u poglavljima o održivosti u sporazumima o slobodnoj trgovini, te bi trebalo zagovarati uključivanje civilnog društva, na primjer organizacija mladih. Mladi su i dalje najranjiviji kad je riječ o dječjem radu i drugim oblicima zlostavljanja. Stoga bi borba protiv dječjeg rada trebala postati važan dio Akcijskog plana za mlade kako bi u 21. stoljeću takav rad napokon prestao postojati. U tu svrhu potrebno je osigurati financijska sredstva kako bi se djeci radnicima omogućilo da više ne ovise o svojim prihodima. S druge strane, mora se ograničiti mogućnost poslovanja poduzeća koja se u svojem globalnom proizvodnom lancu služe dječjim radom.

4.25. Mladi su često ti koji se prvi odlučuju na opasna putovanja kako bi emigrirali u Europu i drugdje. Kako bi se osiguralo da mladi nisu prisiljeni na opasna, često protuzakonita putovanja preko međunarodnih granica, Akcijski plan za mlade trebao bi uključivati aktivnu suradnju s trećim zemljama u cilju uspostave humanitarnih koridora i programa preseljenja. Na taj bi način mladi mogli sigurno i zakonito doći u Europu.

Bruxelles, 22. ožujka 2023.

Predsjednica
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Christa SCHWENG